

Broj: Br.01-252-17
Podgorica, 06.05.2017.godine
MBMB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st.1 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.42/11 i 32/14) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14) nakon završenog ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda, po pritužbi XX, iz Bijelog Polja, na rad Višeg suda u Podgorici, daje

Mišljenje

I Uvod

Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, XX podnijela je pritužbu na rad Višeg suda u Podgorici.

U pritužbi je u bitnom navela da je presudom Višeg suda u Podgorici Gž.br.366/16-12 od 15.03.2017.godine, potvrđena presuda Osnovnog suda u Bijelom Polju P.br.816/15-12 od 02.12.2015.godine, u dijelu odluke o glavnoj stvari,kojom je obavezana da na ime naknade štete tužiocu isplati iznos od 1.278,00 eura, dok je u dijelu troškova postupka odluka preinačena i obavezana da na ime troškova postupka isplati iznos od 5.395,62 eura.

Istakla je da presuda Višeg suda nije sadržala pouku o pravnom lijeku, pa protiv navedenih odluka nije iskoristila pravno sredstvo, na koje je po zakonu imala pravo. Smatra da joj je takvim postupanjem uskraćeno pravo na pristup sudu i pravo na djelotvorno pravno sredstvo.

II Postupanje Zaštitnika

Radi sprovođenja postupka po ovoj pritužbi Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od Višeg suda u Podgorici.

Viši sud u svom izjašnjenju u bitnom navodi da se protiv drugostepene presude ne može izjaviti redovni pravni lijek, već eventualno vanredni pravni lijek-revizija. Po nalaženju Višeg suda nema mjesta predmetnoj tužbi, jer je u odnosu na navode žalioaca, drugostepena odluka sačinjena u svemu i u skladu sa odredbama ZPP-a, koja se odnosi na žalbeni postupak.

III Utvrđene činjenice

Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da je presudom Osnovnog Suda u Bijelom Polju P.br.236/2012 od 30.11.2012.godine odbijen tužbeni zahtjev tužioca XY, kojim je tražio da se utvrdi da su tuženi XZ i XX (podnositeljka pritužbe) uznemirili tužioca u korišćenju prava svojine na parceli broj 261, površine 1655m², po kulturi njiva prve, upisana u posjedovnom listu br. 87 KO Potkrajci, tako da se parcela tužioca u toku 2010, 2011 kao i u toku 2012. godine nije mogla koristiti u skladu sa njenom namjenom i kulturom, pa je sledstveno ovom utvrdjenju nalaženo tuženima da se ubuduće uzdrže od ovakvog ili sličnog uznemiravanja tužioca u pravu svojine predmetnog zemljišta.

- da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.1167/13-12 presuda Osnovnog suda u Bijelom Polju P.br.236/12 od 30.11.2012.godine ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno sudjenje;

- da je u ponovnom postupku, postupajući po ukidnom rješenju Višeg suda u Podgorici Osnovni sud u Bijelom Polju presudom P.br.5/2014/12 od 20.05.2014.godine usvojio tužbeni zahtjev za uznemiravanje prava svojine i naknadu štete u odnosu na prvotuženog, dok je u odnosu na tuženu drugog reda-podnositeljku pritužbe XX, tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan;

- da je u postupku po žalbi, rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br. 3080/14-12 od 12.06.2015.godine, ukinuta presuda Osnovnog suda u Bijelom Polju P.br.5/2014/12 od 20.05.2014.godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno sudjenje;

- da je u ponovnom postupku, postupajući po ukidnom rješenju Višeg suda u Podgorici Gž.br. 3080/14-12 od 12.06.2015.godine Osnovni sud u Bijelom Polju presudom P.br. 816/2015/12 od 02.12.2015.godine usvojio tužbeni zahtjev tužioca za uzmemiravanje prava svojine, te obavezao tužene da na ime naknade štete za izgubljene prinodne vrijednosti za 2010, 2011 i 2012 tužiocu isplate iznos od 1.278,00 eura, te na ime troškova postupka iznos od 4.647,50 eura;

- da je presudom Višeg suda u Podgorici Gž.br.366/16-12 od 15.03.2017.godine, po žalbama tuženih potvrđena presuda Osnovnog suda u Bijelom Polju P.br.816/15-12 od 02.12.2015.godine u dijelu odluke o glavnoj stvari, dok je preinačena u dijelu izreke kojom je odlučeno o troškovima postupka, te obavezani tuženi da tužiocu solidarno nadoknade troškove postupka u iznosu od 5.396,62 €.

IV Relevantni propisi

A) Domaće pravo

Ustavom Crne Gore («Službeni list CG», br.1/2007) propisano je:

" Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda". (čl. 19)

„Svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu“. (čl.20)

„Svako ima pravo na pravično i javno sudjenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom“. (32).

Zakon o parničnom postupku („Sl.list RCG“ 22/2004, 28/2005, i „Sl.list CG“ 47/2015 i 48/2015) propisuje:

„Pisano izradjena presuda mora imati uvod, izreku, obrazloženje i upustvo o pravu na izjavljivanje pravnog lijeka protiv presude“. (čl.347 st.1)

„Presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravosnažna ukoliko je njome odlučeno o zahtjevu ili protivtužbe“. (čl.352 st.1)

„Protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu stranke mogu izjaviti reviziju u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude“. (čl.397 st.1)

B) Medjunarodno pravo

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Rim, 4.novembar 1950) utvrđuje:

" Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanom na osnovu zakona“. (čl.6 st.1)

„Svako kome su povrijedjena prava i slobode predviđene ovom Konvencijom ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu“. (čl.13)

Zaključna ocjena

Nakon sprovedenog postupka, a polazeći od utvrđenih činjenica te relevantnih propisa, Zaštitnik je utvrdio da je pritužba podnositeljke neosnovana.

Podnositeljki pritužbe je omogućeno pravo na pristup sudu, jer je Osnovni sud u Bijelom Polju, kao prvostepeni sud, poučio o pravu na žalbu. Podnositeljka pritužbe je protiv prvostepene presude blagovremeno izjavila žalbu, povodom koje je Viši sud u Podgorici, odlučivao o pravu, koje je bilo predmet preispitivanja prvostepene presude, u kojem je u konačnom, žalba podnositeljke pritužbe odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena.

Naime, iz činjeničnog stanja utvrđenog tokom postupka proizilazi da je protiv podnositeljke pritužbe, kao tužene, u predmetu P.br. 816/2015/2012 pred Osnovnim sudom u Bijelom Polju vođen sudski postupak, u kome je, po osnovu utvrđenog uznemiravanja prava svojine, obavezana da na ime naknade štete isplati iznos od 1.278,00 eura i na ime troškova postupka iznos od 4.647,50€. Pismeni otporak presude Osnovnog suda u Bijelom Polju P.br. 816/2015/12 od 02.12.2015.godine, sadržao je

pravnu pouku o pravnom lijeku-pravu na žalbu i zakonski rok u kome stranka može to pravo ostvariti. Odnosno, prvostepeni sud je podnositeljku pritužbe, kao stranku u sudskom postupku poučio o ustavom i zakonom zagaranovanim pravu na redovan pravni lijek-žalbu i roku u kome je žalbu dužna izjaviti. U skladu sa tako datom pravnom poukom podnositeljka pritužbe je blagovremeno izjavila žalbu na presudu Osnovnog suda u Bijelom Polju P.br. 816/2015/12 od 02.12.2015.godine, pa je nakon preispitivanja po žalbi, danom donošenja presude Višeg suda u Podgorici GŽ.br.366/16-12 od 15.03.2017.godine (kojom je presuda potvrđena u dijelu odluke o glavnoj stvari, a preinačena u dijelu odluke o troškovima postupka) ista postala pravosnažna.

Dakle, kako se, nakon pravosnažnosti, presuda više ne može pobijati žalbom, jer je odlučeno o zahtjevu tužbe, to Zaštitnik ukazuje da je podnositeljka pritužbe protiv pravosnažne presude, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku, imala pravo na izjavljivanje vanrednog pravnog sredstva-revizije, čiju dozvoljenost i osnovanost u skladu sa zakonom cijeni Vrhovni sud Crne Gore.

Kako podnosilac pritužbe nije iskoristila ustavom i zakonom zagaranovano pravo na pravni lijek (u konkretnom pravu na vanredno pravno sredstvo), a nije postojala zakonska obaveza drugostepenog suda da je pouči o vanrednom pravnom sredstvu, jer pravo na vanredni pravni lijek nije pravo koje se u svakom slučaju može izjaviti, već samo izuzetno, kada zakon to utvrđuje, to Zaštitnik nije mogao utvrditi povredu prava iz čl. 20 Ustava Crne Gore i čl. 13 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda

Stoga, Zaštitnik nije mogao utvrditi povredu prava u smislu čl. 32 Ustava Crne Gore i čl. 6 st.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda, jer po mišljenju Zaštinika podnosiocu pritužbe nije uskraćeno pravo na pristup sudu tj.pravo da nadležni sud pravično raspravi i odluči o potencijalnim pravu podnosioca pritužbe odnosno pravnoj dopuštenosti i osnovanosti pravnog lijeka.

Dostaviti:

- Podnositeljki pritužbe
- Višem sudu u Podgorici
- a/a

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović